A°. 1840. N°. 64.

ZONDAG DEN 9den AUGUSTUS.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 6 Augustus 1840.*

(28221) De volgende Personen hebben ter GOUVERNEMENTS SECRETARIJ aanteekening gedaan van hun voorgenomen vertrek uit de Kolonie:

DAVID DUNCAN. — En

JACOBUS MICHAEL PRENGER.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 7 Augustus 1840.*

(28691) De Persoon van PHILIP JACOB BOAS, heeft op heden aanteekening gedaan, van zijn voorgenomen vertrek uit de Kolonie.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

SCHEEPS-TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 5den dezer, de Engelsche Schoener *Guianna*, Kapt. C. Ritschel, van Demerary, hebbende 5 dagen reis; Passagiers: de Heeren A. Cameron, Archabale Cameron en M. D. Sanches.

Den 7den, de Schoener onder Nederl. Vlag *Jan Ernst*, Kapt. J. A. de Haseth, van Curaçao, hebbende 21 dagen reis; Passagiers: de WelEdel Gestr. Heer J. F. Cassa, Mejuf. Maria Elisabeth Lansin, benevens de Slavin Jeanet, aankomende J. A. de Haseth.

Idem, de Nd. Am. Brik *Harvest*, Kapt. J. Parrott, van Boston, hebbende 36 dagen reis.

UITGEKLAARD.

Den 3den, de Nd. Am. Brik *Spartan*, Kapt. P. Swenson, naar Boston, lading: 236 vaten Malassie en 5 vaten, inhoudende 250 versche Huiden.

Publieke Veilingen.

Ten huize van den Vendumeester
M. A. KEIJSER.

Woensdag, 5 Augustus 1840.

De PLANTAADJE *BERGERAC cum ax.*, gelegen in rio *Commewijne*, met derzelver GEBOUWEN, 5 koppen SLAVEN, enz., is voor *f 2700 opgehouden.*

Ter Kastelenije van het Geregtshof.

Vrijdag, 7 Augustus 1840.

Het HUIS en ERF, gelegen aan den *Waterkant*, La. C. No. 96; aankomende ELEAO NAHAR. — *f 5250.* — JAEL NAHAR.

In de BURGERLIJKE STAND alhier, zijn gedurende de maand Julij 1840, ingeschreven, als:

GEBOREN:

Van het Mannelijk geslacht 5 personen.
» » Vrouwelijk » 12 »

17.

OVERLEDEN:

Van het Mannelijk geslacht 10 personen.
» » Vrouwelijk » 4 »

14.

Gehuwd . . . . 3 Paren.
Levenloos geboren: 1.

GEBOREN: Den 29sten Junij 1840, Louisa Cornelia Westmaas, Echtgenoot van Johannes Antonius Mertens, dochter.—Den 1sten Julij, Christina van Bruchem, dochter. — Den 2den, Johanna Rincke, Echtg. van Anthonij Wildeboer, zoon. — Den 4den, Helena Samson, Echtg. van Philip Heilbron, dochter.—Den 5den, Rebecca Carillo de Mattos, zoon. Den 6den, Esther Gualtina Wonder, Echtg. van Gauke van Poleo Hulleman, dochter.—Den 7den, Cornelia Magdalena Poederooij, dochter. — Den 9den, Francina Cicilia van Herbolt, dochter.— Idem, Anna Clasina Sagwijn, zoon.— Den 10den, Maria Francina van der Steede, dochter.— Den 11den, Marie van Conollij, zoon. — Den 13den, Johanna Elisabeth Soesman, Echtg. van William Brand Flu, dochter.—Den 19den, Theodora Faerber, dochter. — Den 25sten, Johanna Petronella Linck, dochter. — Den 26sten, Helena Maria Wilhelmina Jacobs, Echtg. van Berend Henrich Klosterman, dochter.—Idem Rebecca Pos, Echtg. van Samuel Isaak van West, dochter. Den 27sten, Louisa del Prado, zoon.

LEVENLOOS GEBOREN: Den 17den Julij. Een kind van het mannelijk geslacht van Ernstina Isabella von Rieben.

OVERLEDEN: Den 2den Julij, Paulina Kramer, oud 44 jaren. — Den 7den, Johannes Theodorus, zoon van Jacobus Jongeneel en Dina Schmidt, oud 2 jaren en 3 maanden. — Idem Gerhard, zoon van Anthonij Wildeboer en Johanna Rincke, oud 6 dagen.— Den 14den, Andries Thomas Boijsen, oud 45 jaren.— Den 17den. Helena de Heij, oud 15 jaren. — Den 18den, Isak Arias Jr., zoon van Isak Arias en Rachel de la Parra, oud 6 jaren. — Den 21sten, Gualtherus, zoon van Anna Clasina Sagwijn, oud 12 dagen. — Den 22sten, Hendrik Joseph, zoon van Maria van Pohl, oud circa 4 maanden. — Idem, Carel Bonerre, oud naar gissing 50 jaren. — Idem, John Collen, zoon van Hugh Campbell en Anna Maria Goetze, oud 11 maanden. — Den 27sten, Ribca Abraham Bueno de Mesquita, weduwe Jacob Henriques Cotino, oud 69 jaren.—Idem, Carolina Frederica Sander, oud 11 jaren. —Idem, Hendrik Isaak van Visser, oud 50 jaren. — Den 31sten, Willem Fredrik Muttzel, oud 30 jaren.

ADVERTISSEMENTEN.

Verkooping voor Afbraak.

De Administrateur van Financien, zal op aanstaande Vrijdag den 14den dezer, des morgens ten *negen* ure, door den Vendumeester M. A. KEIJSER, *voor afbraak*, doen verkoopen:

Het *GEBOUW*, staande aan de *Waterkant*, genaamd DE KABRIETEN WACHT;

op de conditien en voorwaarden, welke bij genoemden Vendumeester ter *inzage* liggen.

Paramaribo den 6 Augustus 1840.

De Administrateur voornoemd,
CH. LEERS.

(28159) Aan het DEPARTEMENT der *Onbeheerde Boedels*, zijn gedevolveerd de navolgende Boedels, als:

ADOLPHUS HORATIO GILES, (overleden den 16den April 1840.) den 11den Julij 1840, en JOHAN GOTTFRIED KRIEGER, (overleden den 25den Mei 1840,) den 11den dito.

En worden mitsdien bij deze alle Crediteuren en Debiteuren derzelve opgeroepen, ten einde en op pœne als bij art. 14 en 16, van het Reglement voor opgemelde Administratie is bepaald.

Paramaribo den 8 Augustus 1840.

De fungerende Curators en Weesmeesters,
J. O. N. ENGELBRECHT.
CHs. LIONARONS.

Tweede Advertentie.

(28695) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 14den Augustus 1840, des voormiddags om *negen* uren, ten overstaan van Heeren Gecommitteerde Raden uit gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

De Slaven met namen *Eduard*, *Geluk*, *Theresia*, *Grewa* en *Fannij*; bekend ten name van L. FESSLER, doch het eigendom van E. NAHAR.

Paramaribo den 8 Augustus 1840.

R. GOLLENSTEDE,
Exploicteur.

Bijzonderheden betreffende de uitwijking der zoogenaamde Kaapsche Boeren.

Wij zijn, door vriendschappelijke mededeelingen van brieven en dagbladen, in de gelegenheid gesteld geworden, onzen lezeren nader bekend te maken met den staat van zaken aan de *Kaap de Goede Hoop*, vooral met betrekking tot de *uitwijking* van zoogenaamde *Kaapsche Boeren* (liever vermogende grondeigenaren) en derzelver strijd met de Zoola's en andere barbaarsche volksstammen.

Het is nu vijf jaren geleden, dat een eerste gedeelte dier boeren, schier allen van Oud-Hollandschen oorsprong, onder zekeren Louis Trichard emigreerde. Zij passeerden de Oranjerivier en namen eene Noordwestelijke rigting; zij bereikten de keerkringen. Lang werd niets van hen vernomen. Ziekten, bloedige strijd en andere rampen deden hun getal tot vier of vijf smelten, die zich thans te Delagoabaai, bij de Portugezen, bevinden.

In 1836 begon de landverhuizing op eene grootere schaal; sterke detachementen weken noordwaarts, na hunne eigendommen meest voor spotprijs te hebben verkocht, behalve hunne talrijke kudden, die zij medevoerden als naar een andere Beloofd Land, waar zij zich aan de Engelsche wetten wilden onttrekken. Vele halve vrijen en Hottentotten vergezelden hen, eenigen met geweld weggevoerd, de meesten uit vrije beweging. Men rigtte zich regtstreeks naar het Guathlamba gebergte.

Bij de Vaalrivier werden de koene landverhuizers het eerst door een inlandsch hoofd, Moselekatsi, aangevallen; in dit gevecht verloren zij verscheiden hunner, en veel vee; in een volgend moest schier de geheele inlandsche stam het met deszelfs ondergang bekoopen.

De emigratie werd gedurig, zelfs langs een wagenweg, uit de kolonien van hulpmiddelen voorzien.

Men had vooral te worstelen tegen Dingaan een der kaffershoofden, broeder van Chaka, die, gelijk een Kaapsch blad zegt: » de Zuid-Afrikaansche Attila mag genoemd worden: het wordt toch geschat dat niet minder dan 1,000,000 menschelijke wezens door hem zijn om het leven gebragt."

Het zal niet onbelangrijk zijn, alvorens verder te gaan, hier het volgende nopens de inboorlingen aan te stippen:

Blijkens informatien schijnt het dat de stammen, die nu het Kaffersland bewonen, oorspronkelijk waren gedreven of verhuisd, van landen meer ten Oosten gelegen, en er bestaat slechts ééne taal van de Grootvischrivier tot aan Delagoabaai, hoezeer in tongval onder eenige stammen verschillende. In 1780 regeerde een verstandig doch oorlogzuchtig Hoofd, Senzengakona, over den stam Umtetiva. Zijn zoon Chaka legde, naar mate hij opgroeide, zulk eenen oorlogzuchtigen aard aan den dag, dat een bekwaam Hoofd Tingesivio hem in de oorlogskunst onderwees en een bevel in het leger gaf; doch Chaka bragt eenigen tijd later, om zijne heerschzuchtige plannen door te zetten, zijnen weldoener om het leven, en nam toen bezit van de opperste magt over al de stammen, die trouw hadden beleden aan Tingesivio en vereenigde deze tot eene natie onder den naam van Zoölas.

In het midden van zijne loopbaan werd de bloeddorstige Chaka echter gestuit door zijnen broeder Dingaan, het tegenwoordige hoofd, die hem om het leven bragt, terwijl hij zich op eenen afstand van zijn leger bevond en bezit nam van de koninklijke magt.

De volgende stam van aanbelang in getal is die onder het hoofd Umsalegas, door de kolonisten Matzelekatze genaamd. Voor 1830 werd deze nooit van aanbelang beschouwd.

Terugkeerende naar de operatie der Emigranten, schijnt het dat een kolonist, met name Retief, met eene versterking arriveerde en aangesteld werd tot kommandant van al de legers ten oosten van het gebergte. Hij trachtte vriendschappelijke betrekkingen met Dingaan aan te kweeken, doch werd door dezen onder den schijn van vriendschappelijk onthaal, met al de zijnen, zonder genade om het leven gebragt. Bij het naderen der residentie van Dingaan en zijne onderhoorigen, werd hem berigt, dat het tegen de etikette was in de koninklijke tegenwoordigheid gewapend te verschijnen; de boeren lieten onvoorzigtiglijk hunne wapenen achter en na minzaam door den koning ontvangen te zijn, werden zij allen op een gegeven teeken aangevallen. Nog een voorbedachte aanval werd dienzelfden nacht op het leger der Emigranten gedaan, waarbij velen het leven verloren; doch werden de Zoolas eindelijk teruggedreven. Deze gebeurtenissen stuiten echter den stroom der verhuizing niet. Integendeel de kolonisten hijgden naar wraak; versterkingen arriveerden, en zij hadden vast besloten hunne verliezen goed te maken, de Zoolas te straffen of allen om te komen. Aan een emigrant, Piet Uys genaamd, werd het opperbevel opgedragen. De boeren werden, onder dezen bevelhebber op onvoordeelig terrein, aangevallen: de kommandant verloor zijn leven met vele anderen, ten gevolge van het langhartig gedrag van een der aanvoerders in den slag. De boeren namen toen eene verdedigende houding aan, ten einde versterkingen te kunnen afwachten ter hernieuwing van den oorlog.

Na deze korte schets van de operatien der Emigranten tot den datum der militaire occupatie te Port-Natal door het koloniaal gouvernement, dient het wel verklaard te worden hoe een handvol mannen, hoezeer met vuurwapen voorzien, het hoofd kan bieden aan zulke talrijke en dappere vijanden als de Zoolas.

Geen land levert betere schutters dan de Hollandsche kolonisten in Zuid-Afrika, hun schot mist zelden. In hunne oorlogen met de Zoola's marcheren zij altijd te paard en maken slechts den aanval wanneer de grond in hun voordeel is, de Zoolas zijn te voet en in massa's zonder werpwapens. De boeren naderen hen tot op een schot afstands; zonder gevaar klimmen zij van hunne paarden, kiezen hunnen doodelijken mik, en herklimmen spoedig, even wijkende om te herladen, en dan weder avancerende, en zoo duurt de slagting voort. Hoe koen en vaardig ook, moeten zij intusschen in dapperheid en gezwindheid voor de Zoolas nog onderdoen; ja, wanneer men man tegen man vocht, zoude het spoedig met hen gedaan zijn.

Wanneer de boeren in den nacht op hunne marsch door een vijandig land halt houden, trekken zij hunne wagens digt bij elkander in de gedaante van een ledig vierkant, de wagens binden zij aan elkander, dit vormt eene tamelijk versterking en, verdedigd door hun moorddadig vuur, is het moeijelijk dat de Barbaren iets degelijks tegen hen kunnen uitrigten.

» Wat onze geëmigreerde en nog emigrerende boeren betreft (lezen wij in een brief uit de Kaapstad van 20 Januarij jl.) kan ik met genoegen melden, dat zij zich goed en ferm houden; het is wel waar, dat er twee malen eene geduchte slagting onder hen heeft plaats gevonden; doch dat zij alle vermoord zijn, is een verzinsel; ook is het ten uiterste onwaarschijnlijk, dat dit immer het geval zal worden. Zij hebben twee geduchte lessen gehad; hetgeen hun geleerd heeft, zich niet weder ter goeder trouw onder wilden te wagen."

De brief treed nu in eenige bijzonderheden nopens de opgemelde trouweloosheid van Dingaan, en schildert huiveringwekkend de gruwelen, door de Zoola's bij die gelegenheid bedreven, vooral ook aan vrouwen en kleine kinderen, welke laatste uit de armen hunner moeders gescheurd, bij de beenen gegrepen en zoo tegen de wielen der wagens te pletter geslagen werden; terwijl men sommige der vrouwen de borsten afsneed! Omstreeks twee honderd menschen, de boeren of hunne volgelingen, kwamen bij of ten gevolge der overrompeling van Dingaan om: doch de Zoola's moesten het duur betalen. In menigte het kamp genaderd, om dáár te moorden en te plunderen, bediende de manschap daarbinnen, ofschoon in den nacht, zich zoo meesterlijk van hun geweer, dat de vijand met het aanbreken van den dag moest afhouden, en een klein gedeelte der boeren vervolgde hen driftig te paard, tot voor de toen opgeloopene rivieren. Tallooze kaffers vielen. » Die de *uitoefening* van kruid en lood ontkwamen (zegt de geachte briefschrijver) vonden hunnen dood in den snel afloopenden waterstroom. — Na dit geval zijn nog verscheidene reizen aanvallen door de boeren op de Zoola's gedaan, en meestal is het gelukt eene geduchte slagting onder die barbaren aan te rigten, zonder verlies van belang aan onze zijde. — Het opperhoofd Dingaan is verre weg in de woestijnen gevlugt, met een gedeelte zijner magt; twee broeders van dien dwingeland hebben zich met het ander gedeelte van zijne legerbenden afgescheurd, en hunne speren aan de voeten der dappere emigranten gelegd; — doch deze vermoeden dat dit niets dan eene krijgslist is, en zijn dus degelijk op hunne hoede. Zij hebben den voorslag van Panda (Dingaans broeders) om in vriendschap met de emigranten te leven, conditioneel aangenomen. Doch Panda zal Dingaan eerst moesten gaan bestrijden, onder het opzigt van 900 man boeren, die Panda zullen ondersteunen, wanneer zij bevinden, dat hij zulks verdient, of hem en de zijnen de welverdiende straf van verraders doen te beurt vallen. — Wat hiervan worden zal, moet de tijd leeren; verscheidene ingezetenen dezer stad die de nieuwsgierigheid heeft uitgelokt, zijn op Natal [den hoofdzetel der uitgewekenen] geweest, en beschouwen de boeren thans veilig."

(Nader eenige bijzonderheden omtrent den inwendigen staat van Natal, omtrent het verbond met Panda, broeder van Dingaan, en omtrent de zendelingen aan de Kaap.)

Allerlei.

Bij de groote menigte van Almanakken, die er, onder allerlei titels, in ons vaderland worden uitgegeven, hebben wij er toch nog geen een, zelfs de *Miniatuur-Almanak* niet, die kan vergeleken worden met de Engelsche *Bijou-Almanak*. In 1838 werd dezelve door Schloss in Londen uitgegeven. Hij wordt geroemd als eene literarische curiositeit, en onovertreffelijk in kunstige zamenstelling. De geheele Almanak is slechts een duim groot, en versierd met zes staalgravures, Arabesken, wier verwonderlijke schoonheid met een vergrootglas moet worden bezigtigd. Volgens het getuigenis van Engelsche Nieuwsbladen, staat men verwonderd, hoe menschelijke oogen, handen en werktuigen dit zonderlinge boekje konden vervaardigen.

Bekend is de roep over het groote Heidelbergvat. Dezelve is in alle landen uitgegaan, en is ook in Engeland gehoord. Wat meer is: in Engeland heeft het Heidelbergervat zijne concurrenten van renzenvaten opgedaan, waardoor zijn zoo wel verworven, en zoo lang behouden roem is verdonkerd geworden. Er bevinden zich namelijk, volgens het *Mechanic's Magazine*, in de Azijnfabriek van den Heer Beaufoy in Lambeth, een wijnvat van 59,108 gallons, en een azijnvat van 55,799 gallons inhouds. Een gallon is gelijk aan 4 en een half litre.

Het te Londen gevestigd genootschap: *Tot voortplanting van het Christendom onder de Joden*, heeft een stuk gronds aan den voet van den berg Sion, nabij Jeruzalem aangekocht, om aldaar eene kerk te bouwen, waarin dagelijks dienst naar anglikaansch kerkgebruik, maar in de hebreeuwsche taal zal gehouden worden. De bisschop van Londen heeft een bekwamen theologant, den heer Nicholson tot hoofd der nieuwe kerk benoemd, die in zijnen apostolischen arbeid door de heeren Pierritz en Gombay, welke in het joodsch geloof opgevoed worden, maar het christendom omhelsd hebben, zal bijgestaan worden.

Door den hoogleeraar Berthold, is in de vorige maand aan de Akademie van Wetenschappen te Göttingen en door hem uitgedacht middel medegedeeld en sedert in het 66ste stuk der Göttinger gelehrten Anzeigen openbaar gemaakt, strekkende namelijk om de kortzigtigheid te genezen. Hij is daarbij van het beginsel uitgegaan, dat het beste middel was om het oog, bij de te sterke physische brekingskracht der doorschijnende oogdeelen, langzamerhand aan de nabijheid en den verderen afstand der voorwerpen te gewennen, waartoe hij eenen voor het lezen en schrijven geschikte soort van beweegbaren lessenaar uitgedacht heeft, door hem met den vreemden kunstnaam van myopediorthotikon bestempeld.

Professor Jacobi, te *St. Petersburg* heeft van wege de regering eene som van 25000 roebels ontvangen voor zijne ontdekking, om door middel van het electro-magnetismus, metaal-afdrukken te bekomen, onder voorwaarde dat zijne ontdekking, gelijk mede alle nieuwe toepassingen van dezelve, door den druk algemeen bekend zouden gemaakt worden.

Te Paramaribo, bij J. J. ENGELBRECHT.